

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "
Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20,
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Asociațiunea aradană.

Azi se întrunește comitetul Asociațiunii aradane, după un lung interval de inactivitate, spre a relua firul muncii și a redeșteptă la nouă viață instituțiunea cu chie-marea a ocroti și veghea asupra intereselor culturale ale românilor din ținutul Aradului.

Sunt câțiva ani trecuți dela cel din urmă semn de viață ce a dat Asociațiunea aradană, prin o adunare generală festivă și impozantă, care eră precedată însă și ea de o lungă epocă de letargie. Din aceasta adunare generală, ținută sub prezidiul de onoare a fericitului episcop Iosif Goldiș, a ieșit actualul comitet care se întrunește azi, redus însă desigur la număr și incompletat de vremea ce s'a scurs.

Cum s'a pierdut aceasta vreme pentru Asociațiune și nu atât pentru ea cât pentru interesele culturale ale românilor din acest mare și puternic ținut, care este cauza și cine poartă vina și răspunderea? Răspundem întâiu la întrebarea din urmă, pentru a descărca din capul locului comitetul, pentru că suntem mulți cari o știm, că comitetul într'adevăr a făcut multe încercări, și s'a luptat ani dearândul, e drept că fără succes, contra indolenței ce se manifesta față de Asociațiune.

Atât de adevărat este aceasta, încât și în cazul de față nu putem de loc atribui inițiativei comitetului meritul dacă se va pune capăt acestei tăngiri și se va inaugura o epocă de activitate culturală rodnică și înfloritoare.

Cauza adevărată o aflăm în lipsa de interesare față de preocupări culturale, care s'a înstăpănit în anii din urmă în Arad, pricinuită la rândul ei și ea de o altă cauză care o justifică și o explică. La noi toate forțele, toate energiile sunt angajate în politică. Pentru munca culturală astfel nu mai ajung. Am concentrat toată voința noastră, toate silințele în luptele politice și am neglijat partea culturală de care este legat, și condiționat viitorul și existența noastră mai mult poate decât de succesul de mulțori steril al acestor lupte. Atâtea probleme mari, însemnate și hotăritoare pentru viața poporului nostru, cari constituiesc scopurile specifice ale Asociațiunii, au rămas înafară de îngrijirea și interesarea noastră.

Ne-am convins oare că nu este bine așa? Să fie interesul unanim care cere azi cu insistență o altă Asociațiune, o Asociațiune care muncește, care trăiește, semnul conștiinței al recunoașterii că cea mai bună și mai înțeleaptă politică este întâiu să ne luminăm poporul să ne întărim înșine prin cultură românească și să întărim cu ea și pături tot mai largi din popor? Dacă da, atunci avem încredere că comitetul care se întrunește, inaugurează cu ziua de azi o nouă eră pentru Asociațiunea aradană, pe care o salutăm cu mari nădejdi și cu bucurie.

Nu mai puțin ca Asociațiunea din Sibiu. Asociațiunea din Arad se bucură de statute cari îi deschid un câmp foarte larg și frumos de muncă și activitate. Ar fi păcat să nu le știm prețui să nu beneficiem de moștenirea aceasta primită dela antecesorii, pen-

tru care, dacă n'am avea-o, ar trebui să luptăm, ca s'o câștigăm, și, am lupta azi zadarnic. Să ne păstrăm deci »Asociațiunea«, noastră, care-și are trecutul ei, tradiția proprie, la care, ar fi poate și o lipsă de pietate, să se renunțe. Să o ținem însă numai așa, dacă vom ști să-i dăm viață, să o punem în serviciul efectiv al marelui interes cultural și național al poporului din acest ținut, care-i dat și lăsat îngrijirii ei. Dacă n'ar corespunde însă acestei înalte meniri, să lăsăm atunci pe alții să aducă și să poarte făclia culturei românești aici, unde poate mai mult ca aiurea, este multă nevoie de ea.

Răspunsul lui Kossuth. Declarațiile primului ministru Beck reproduse ieri și de noi, au tradat multe din secretele tratatelor pentru compromis și a pus pe guvernul nostru într'o mare încurcătură. Întrebat prin telegraf Kossuth a răspuns dela Mehadia unui ziar unguresc. El se plânge că prin indiscreția sa, Beck îngreunează compromisul. Este interesul amânduror state ca el să se facă, încheie Kossuth.

Combaterea obstrucției croato-naționaliste. »Keleti Ertesítő« spune că unul din vice-președinții camerei ungurești a declarat următoarele:

— Vom hotări în viitoarea sesiune a camerei ca discursurile croate să fie stenografiate și tipărite în procesele verbale ale camerei. Avem puțința de a împedea obstrucțiunea naționalităților unite cu croații fără a recurge la revizuirea regulamentului. Ședințele trecute ale camerei

CUVÂNTUL...

Ca 'n basme-i a Cuvântului putere
El lumi aevea-ți face din păreri,
Și chip etern din umbra care piere,
Și iarăși azi din ziua cea de ieri.

El poate morții din mormânt să-i cheme;
Sub vraja lui atotputernic ești:
Străbați în orice loc, în orice vreme,
Și mii de feluri de vieți trăești.

Te-atinge doar, și tu — o biată clipă
Ce tremură 'ntre două vecinicii —
Privești de sus a lumilor risipă.
Și toat'a lor deșertăciune-o știi.

Aprinde 'n inimi ură, sau iubire, —
De moarte, de viață-i dătător,
Și neamuri poate 'mpinge la peire,
Cum poate-aduce mântuirea lor.

Voi, căror vi-s'a dat solia sfântă
De preoți ai acestei mari puteri,
Voi, în al căror suflet se frământă
Intunecate valuri de dureri

Și gânduri de-un întreg popor gândite —
Nu duceți minunatul vostru dar
Ofrandă mânilor nelegiuite;
Ci, ca pe sfânta masă din altar

A 'mpărtășirii taină prea curată,
Așa cuvântul să vi-l pregătiți —
Ca mii de inimi la un fel să bată,
Și miilor de veacuri să vorbești.

(•Vieța românească.)

A. Vlahuță.

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Eleonora Duse în România.

De Luigi Rasi.

IV.

După o analiză a jocului Eleonorei Duse în »Gioconda« de D'Annunzio, autorul urmează:

»Chiar și publicul nordului a ieșit din rezerva caracteristică rasei sale când a fost în fața Dusei și a lăsat să fie dus de curentul de aplauze de simpatie, sub puterea fermecată a vorbei sale dumnezeiești; aici, în București, însă am văzut manifestații viforoase, cari au trecut orice măsură. Și-a dat întâlnire aproape întreaga studențime academică la teatrul național și aveam de mulțori senzația, că ne aflăm la o sărbare studentească de a noastră, care e totdeauna o sărbătoare a tinereții. Ne aflăm de data asta de fapt în mijlocul unor oameni de temperamentul nostru, cari se ridicau la sfârșitul fiecărui act de pe scaunele lor, se aplecau de pe balcoane, de pe galeriile cele mai de sus, alergau dela parchetul din fund înainte, pentruca să aducă cu puterea înaintea rampei pe vrăjitoarea noastră, cu strigătele lor, cu aplauzele și cu fluturarea lor de batistă.

În seara aceea năvăli pe scenă *Constantin Nottara*, cel dintâiu actor al teatrului național din București, care samănă cu *Zacconi* într'unele roluri, pentruca să-mi exprime nemărginita lui admirație față de inexprimabila artă a acestei femei, dela care trece în sufletul ascultătorului un simțământ de fericire intelectuală atât de mare, încât

ai ingenunchiă înaintea ei plin de smerenie, asemenea unui sclav, pentruca să bea cuprins de cutremur ceresc armonia privirilor ei elocvente și a cuvintelor relevatoare. Simțământul său mi-l-a tălmăcit apoi mai pe larg în scrisoarea următoare, pe care o traduc din franțuzește:

»Duse va rămânea încorporarea cea mai înaltă și mai neimitabilă a artei sale.

Dau sfat fiecăruia să străbată aceeaș cale, pe care a ajuns ea să cuprindă publicul într'o înfiorare sfântă. Fără să-ți dai socoteala, ești silit să admiri pe această gigantică și multilaterală artistă, care predă un temperament plin de patimă, o voce pe care o câștigă dragă și o mimică extraordinară, ea este o vrăjitoare, care prinde în puterea artei sale victima cu prima privire: publicul plânge din cauza lacrimilor ei, râde din cauza bucuriei ei, pătimește din cauza durerilor ei. Te simțești înăbușit, strivit, zdrobit, nimicim ca de o lăvă, care s'a prăbușit peste tine, de registrul întreg al patimei, pe care o redă cu toată puterea unei psihologii moderne.

Măiestria, cu care se poartă ca să-și ciseleze personagiile, atât de mare, încât ori care alt artist, fie el cât de dibăciu, de-ar îndrăzni să aplice un asemenea procedeu, pe lângă jocul său individual, ar fi silit să-și arate singur neputința și desiluzia în urma unei munci zadarnice. Și pe lângă aceasta simțământul ei estetic dus până la un extrem de simplitate în ținută și în gesturi o face și mai mare. Ea este modelul viu și desăvârșit pentru un psiholog, pentru un pictor, pentru un om de litere, căci pot să se adape cu amănunte prețioase pentru arta lor din reflexul dorințelor ei dureroase, cari mai vibrează în su-

au dovedit aceasta și cred că pilda acesta ajunge.

Da, ajunge, răspundem, și opoziția va ști să împedecă repetarea ei.

Primul ministru Beck în Budapesta. Săptămâna viitoare dl Beck va veni la Budapesta spre a discuta cu primul ministru Wekerle cele din urmă chestii ale compromisului rămase încă nelămurite deplin între cele două guverne.

Destăinuirile lui „Pester Lloyd“.

»Pester Lloyd« iarăși face destăinuiri menite să facă senzație, să descopere comploturi antipatriotice și să încurce pe cei învinuți.

Reproducem aceste pretinse »destăinuiri« căci ele au azi un mare răsunet în presă și pentru că partea lor adevărată este interesantă.

Dr. Josef Frank, zice ziarul amintit, a tăgăduit orice legătură politică cu dr. Lueger, și cu partidul Gross-Oesterreich. Ii opunem faptele.

Proclamația către poporul croat.

Următorul manifest-proclamație a fost răspândit în mii de exemplare în Croația:

Către națiunea croată!

»Croatilor! Realizarea idealurilor politice ale poporului croat, unirea culturală, națională și administrativă a tuturor țărilor croate, împreună cu Bosnia și Herțegovina, formând o puternică comunitate politică autonomă, vă este cu neputință, câtă vreme veți sta supt jugul egemoniei ungurești.

Câtă vreme prin actuala formă dualistă a monarhiei, o parte a împărăției este dată pradă volniciei maghiarilor, pe atâta vreme politica voastră va fi stăpânită de maghiari și veți rămâne vazalii și supușii maghiarilor.

Unitatea și libertatea țărilor acestora se va garanta numai printr'o împărăție federativă, care va cuprinde toate țările Austriei, Ungariei și Croației.

Impărăția vizată de noi va forma un stat cu putere centrală, dar în sinul ei nu vor trăi decât popoare libere, neatârnoate cu drepturi egale. Ele vor fi reprezentate printr'un parlament

fletul ei de artistă. Cu un cuvânt, Duse este evenimentul cel mai mare al artei dramatice acum, la pragul noului secol.

Și în seara aceasta a lăsat Regina României să i-se predea Reginei din tărîmul artei salutul Său prin secretarul confident și totodată să i-se spună părerea de rău, că e împiedecată să ia parte la entuziasmul neamului său din cauza boalei prîntului. Ministrul de războiu îi conferi ordinul muncii.

Imi sună încă în urechi glasul argințiu și bucuria nespasă, cu care rostea Duse numele Carmen Sylvei... »O, iubesc pe Carmen Sylva! Cum o admir!... O, italienii cunosc prea bine pe Carmen Sylva!...« iar Regina, care nu eră poate în ochii femeii cu altă înfățișare decât a ori cărei alte femei apărea în ochii artistei în forme gigantice, având pe capul regesc frunze de lauri.

După reprezentație s'a adunat publicul pe afară, înaintea teatrului, împrejurul trăsorii Dusei. Coridoarele erau pline de o mulțime de oameni, cari așteptau în tăcere... Tăcerea eră de voie ca de nevoie, căci de ar fi prevestit artista cât de puțin, s'ar fi refugiat de sigur de orice manifestație.

S'au folosit de-o apucătură: dignitarii și oamenii curții au trebuit să o țină de vorbă, să-i ațin-tească atenția în altă parte, să o conducă în atriu, unde a primit-o mulțimea, care o așteptă cu un strigăt de bucurie unanim, înviforat, fără de sfârșit, furtunatic, care i-a venit fără de veste. Au condus-o până la trăsura, dela care desprinseră deja caii: și între uralele entuziaste ale tinerimei au condus-o prin piață, pe strade, până la hotel, unde o așteptau miniștrii.

central pe baza sufragiului universal. Afacerile particulare ale fiecărui popor în parte vor fi cărmuite de el însuși, cu autonomia pe care o au cantoanele Elveției ori statele cași Germania sau Statele-Urite.

Manifestul poștește pe urmă pe popor să-și trimeată delegații la Viena spre a stabili programul de acțiune. El se încheie astfel:

»Vă chemăm să colaborați cu noi ca să se vadă o nouă și liberală Mare-Austrie în sinul căreia se va garanta pe veci autonomia națională a poporului croat.«

Viena 15 Octomvrie 1905.

Comitetul central al ligei
»Gross-Oesterreich«.

»Desvăluirea« lui Frank.

Acest manifest a fost mult discutat în presa croată și s'a trimis și lui dr. Josef Frank, urmează »P. L. Ziarul »Gross-Oesterreich« publică în numărul său dela 28 Oct. 1905 că la »Hotel Imperial« a avut loc o conferență între dr. Frank și doi membri ai comitetului central »Gross-Oesterreich«. În alt număr dela 25 Martie 1907 același ziar spune că după rezoluția dela Fiume liga a făcut o acțiune contrară. În scopul acesta dr. Frank, șeful partidului starcevicean, a venit la Viena și a avut conferințe cu dr. Lueger la primăria capitalei.

Așteptăm răspunsul lui dr. Frank și al lui Lueger, care desigur va revărsa o lumină cu totul nouă asupra »desvăluirilor«.

Observăm însă un lucru. Chiar când știrile s'ar adevăra, ele nu pot forma un cap de acuză împotriva lui dr. Frank. Națiunea croată este o națiune neatârnoate și poate dispune după bunul ei plac de soarta sa. Ea poate trăi într'o legătură de stat cu alt popor și poate oricând să desfacă această legătură. Dacă Frank a făcut demersurile necesare în scopul acesta el nu a comis nici un delict, nici o faptă penibilă, căci avea dreptul de-a face aceasta.

Un vot de încredere.

Consiliul comunal al orașului Esseg a votat ieri deputaților coaliției serbo-croate un vot de încredere și mulțumită pentru lupta lor în camera ungară.

Rakodczay demisionează.

»Pokret« organul coaliției serbo-croate, anunță că banul Rakodczay își va da pro-

Nu voiu uita nici când expresia mirării fără de margini și a neputinței de a înțelege situația, cari erau întipărite în fața Dusei. Ea părea a zice: »Dar ce vreți să faceți cu mine? Ce s'a întâmplat? Unde mă aflu?« Un nou orcan de aplauze o întovărășia, pânăce a dispărut pe treptele hotelului și cu asta s'a terminat sârbarea sărei neuitate pentru gloria artei italiene.

Felurimi.

O cădere din înălțime de 2000 metri. Rabnison Gail, aeronaut american, s'a ridicat în Dumieuca trecută cu balonul la o înălțime de peste 2000 metri, înaintea unui public numărös. Mulțimea adunată observă deodată, că balonul începe să cadă cu o repeziciune teribilă spre pământ. Cauza a fost că un șurub al aparatului de cărmă a spart mătasa balonului și gaura spărgându-se mai departe, gazul ieșea repede din balon. Un astfel de accident cauzează căderea imediată și repede a balonului și de regulă și moartea sigură a celor din balon. Rabnison însă nu-și perdu prezența de spirit. Se sui pe funia balonului la crepătură și trase partea mătasei, care avea crepătura și unde ieșea gazul în jos. Astfel gazul, care mai era în balon se adună în partea cealaltă neatinsă a balonului și căderea deveni mai puțin repede. Căzând încet balonul aeronautul putu să scape fără a suferi nici măcar leșiuni. Astfel îl salvă prezența de spirit.

babil dimisia, văzând că misiunea sa pașnică întâmpină dificultăți insurmontabile: Toate încercările sale de a forma un partid maghiaron și de a se înțelege cu șefii coaliției au rămas zadarnice. De asemenea toate persoanele marcante cărora le-a oferit postul de șef de secție au refuzat această cinste îndoielnică.

Articolul deputatului
Dr. Starcevicei.

Vice-președintele partidului Starcevicean și al camerei croate Dr. Mile Starcevicean publică un articol supt titlul: Ca să ne lămurim.

Am fost invitat să fac toate demersurile necesare pentru a uni toate partidele pentru rezistență împotriva ungarilor. Accentuez că socot politica partidului nostru singură și exclusiv îndreptătită, căci partidul nostru este singurul care se află pe baza dreptului constituțional croat care nu poate fi păgubitoare poporului.

Toți patrioții buni au loc în sânul partidului starcevicean. Acum zece ani am spus că în Croația numai două partide au epitență legitimă, a-nume un partid favorabil pentru compromisul cu Ungaria și altul contrar desfacerea în două partide, un partid unionist (pentru uniunea cu Ungaria) și unul național (contra uniunii) poate să se salveze, căci ea va lămurii situația azi nouroasă.

Intărirea coaliției.

Patru deputați membri ai partidului național, în frunte cu deputatul Tropsch au intrat în coaliția serbo-croată.

Afacerea Nasi.

Agitație în Sicilia.

Bătăi sângeroase.

Sunt patru ani de când afacerea fostului ministru Nasi ocupă opinia publică italiană. Fostul ministru a fost demascat în ședința parlamentului; acum el căută să se apere. Deținerea lui a stârnit mare senzație în Italia, mai ales în Sicilia.

Presa din Palermo protestează energic contra arestării lui Nasi, pe care o declară de ilegală. În Palermo și Catania se pregătesc adunări de protestare contra guvernului italian și familia Nasi e așa zicând copleșită cu declarații de simpatie a publicului sicilian. Pe când Sicilia se interpune pentru Nasi, presa italiană de nord, mai ales cea din Milano aprobă deținerea lui Nasi.

Agitația crește.

Președintele senatului italian, Canonico, a mers ieri dimineață cu mai mulți senatori, cari sunt totodată și reprezentanți ai justiției, în închisoarea Regina Coeli și a început interogatorul celor doi deținuți: lui Nasi și a șefului său de secție, Lombardo. Întăiu a fost ascultat Lombardo, apoi Nasi. Interogatorul lui Nasi se va continua azi.

Din cauza arestării — cum zic sicilianii: pe nedrept — și a interogatorului în Palermo și în Sicilia întreagă domnește o agitație mereu crescândă. Publicul sicilian agită din răspuseri pentru Nasi, pe care dela început l-a declarat de nevinovat. Situația guvernului e grea. Toată Sicilia e în jale. S'au pornit și demonstrații de stradă și s'a constituit o ligă, care pretinde a scăpa pe Nasi din închisoare.

Bătăi de stradă sângeroase.

Liga, care s'a format pentru salvarea fostului ministru Nasi, a reușit să însceneze o mare încăierare sângeroasă de stradă în

Palermo. Spiritele fiind agitate demonstrații nu s'au retras dinaintea carabinieriilor. Oratorii ei mai înfocați au ținut vorbiri publicului de mahala din suburbii; apoi întreaga masă de demonstrații a pătruns în oraș. Negustorii temându-și mărfurile, au închis toate prăvăliile. În oraș s'a produs o consternație mare. Autoritățile au trimis carabinieri în contra demonstrațiilor. Până atunci însă ceata demonstrațiilor a rupt steagurile italiene (verde, alb, roșu) lăsând numai culoarea roșie. Mergând apoi înaintea consulatului francez, au aranjat o demonstrație de simpatie la adresa Franței.

Intr'aceasta carabinieri concentrați au primit ordinul să atace pe demonstrații și să-i împrăstie. *S'a născut o încăierare mare. Demonstrații se apărau cu diferite arme. Au căzut mulți morți și răniți.* În fine mulțimea a fost silită, prin atacurile încontinuu ale carabinieriilor, să se împrăstie.

Liga pentru scăparea lui Nasi a ținut o ședință, în care s'a decretat, că va sprijini pe Nasi până e cu putință. Guvernul caută acum să ia măsuri spre a evita noi vărșări de sânge. Nemulțumirea împotriva guvernului se lățește tot mai mult.

De pe râuri.

Petrecerea din Capoinoc-Monoștur.

14 Iulie 1907.

Cerința de căpetenie pentruca o localitate să merite numirea de centru adevărat românesc este, că în respectiva comună să existe cel puțin 5-6 familii românești desbinate în cel puțin 3 partide. Partide puternice... în ură și dușmănie. Satul Capoinoc-Mănăștur din S.-Doboca încă e pe cale de-a ocupa un loc de frunte în șirul acestor centre.

Din faptul că în acest sat deja de mulți ani funcționează progresând încet dar sigur o bancă »Riureana« cu conducători vrednici, că se susțin — cum pot — pe lângă jidani câțiva neguțatori români ca d. es. »Teodor Bob« etc. ar trebui să conchizi, că lucrurile merg strună și românii de acolo sunt oameni neeseptionabili cu toții. Nu e așa însă de fapt!

Certele personale au dat naștere unei alte bănci, poreclite neaș românește »Piczulás«, — »teologii români prefer a aranja petrecere de vară în localul închis, scund și strimt al arăndașului evreu al scâzilor din Cărbunari (localitate vecină) respălind și în acest mod pe hotelierul din Mănăștur dl Iuga, care s'a purtat foarte brav la a-legerile diatale ultime. Aprigii universitari români din loc și jur neavând răbdare de-a aștepta până în 17 Iulie, pe când se anunțase petrecerea din Cărbunari, au aranjat și ei o petrecere »dansată« (termini român dela Cluj) în Mănăștur; cu 2 zile mai curând. La aceasta am luat parte și despre aceasta voi să Vă raportez în scurt.

În butul tuturor intrigilor a succes peste așteptare. Nu știu precis cât s'a încasat pentru biserica din Lăpușul-ung., și cât face cealaltă jumătate din venitul curat, destinată gimnaziului din Brad. Se vorbea despre vre-o 100 coroane cu totul. Animația încă n'a lipsit. Între multe toalete de ultima modă am zărit și două costume naționale admirabile, în cari era bine reprezentat și falnicul nostru treicolor. Am văzut apoi mulți tineri, cari nu s'au sfiit a-și pune pe piept pantlica roșu galben-vânăț.

»Romana« s'a jucat aproape românește — grație »tunarului din D.« — și înaintea cadrilului. Bostonul nu a luat locul »Ardelelor« și »SOMEȘENELOR«, ceea ce e raritate. În pauză s'au rostit mai multe toaste pentru bătrânii din fruntea petrecerii și pentru ceice în același timp împodobeau cu crengi de stejar sala jidanului din Cărbunari, dorindu-le succes deplin. Harnicul învățător din Șișești, dl Chișu, cu vocea-i foarte plăcută ne-a delectat cu câteva doine. (El amintesc mai mult, fiindcă îl cunosc ca pe unul din cei mai însufieții dascăli din generația mai tineră, care se nizește a întrece în entuziasm pe

Idl Sandru, învățătorul din Baia-mare. Numai de e-ar fi răsplătită munca aceea desinteresată uriașă. Voiu reveni.)

Era ziua mare, când ne-am despărțit în speranța, că nu peste mult — poate în vara aceasta vom putea pune la cale o petrecere, care să nu fie numai a »teologilor« și numai a »universitarilor« sau a catolicilor și ortodocșilor separat și că muzica nu ne va mai cânta »Ardeleana« în tact de »csárdás« și »Mai am un singur dor« pe melodia »Săracă țigancă mea«. În genere ar trebui pretins dela țiganii, cari pe lângă venitul cel din facerea cărămizilor, venitul cel mai mare îl au din pungile românești, să nu ne batjocorească frumosele noastre cântări. Împreună cu V. Lucaciu maiordonul, care a avut partea leului la reușita acestei seri, ne-am simțit îndemnați a face câteva reproșuri cioroilor.

(Nunta din Fânațe, 14 Iulie).

Înălțata împărăteasă din Fânațe cu înălțatul împărat din Făurești... (Oare n'o să fiu considerat »trădător de patrie«, fiindcă recunosc existența vre-unui »împărat« în Ungaria?) Socrii mari 2 notari cercuali, dl Filip și dl Latiș... Dela casa miresei pornirăm cu 12 trăsuri spre Cernești, unde ne așteptă notarul — și acesta român — spre a încheia contractul între ei. (La noi și actul sfânt al căsătoriei a degenerat în o simplă afacere de comerț, originar gheșeft, în jargon). Nu înțeleg, pentru ce se pun mirilor întrebările ungurești? Cică așa e prescris, ba, notarul trebuie să se îmbrace cu aceste ocazii, în »dizmagyar«, ce se poate de altcum suplini prin o simplă pantlică — dacă nu mă înșel roșu-galben-albastru...

»Igen... igen... răspunsurile și trece și acest incident neplăcut! Cei 4 preoți ne așteptau deja în biserica din Fânațe... Cu aceste ocazii biserica nu mai e locașul sfânt a lui D-zeu. Acolo se poate vorbi în glas tare, se poate glumi, rade pe socoteala mirilor, se poate face curte domnișoarelor de onoare. Poți striga »măi Ioane!« ca să te audă din celalalt capăt al bisericii. Dar mireasa nu plânge în biserică, lucru neîndatnat. Vine »apostolul« cu »...iar femeia să se cam teamă de bărbat!«... Isaia dăntuește... și prietenul Alexiu Latiș trece în șirul oamenilor cinstiți și cu căpătăiu... O! cât de bucuros l-aș urmă! Dar...

Eu mă duc măndro 'n cătane,
Tu rămâi și spală haine...

Marșul lui Rákoczy îndatnat la nunțile românești (nu numai în ținutul acesta), abia început îngheță brusc în arcușurile cioroilor și între acordurile sublime ale imnului »Deșteaptă-te Române...« înaintam repede dar sigur spre șura spațioasă, unde ne făcea ochi dulci masa întinsă... Bucate bune ca la »ospăț«, vin berechet, care nu suferă apa de Stoiceni.

Vesellie și voie bună de nedescris... cu deosebire în jurul judeului cercual din Lăpuș dl Bogdan românul verde (raritate între slujbașii statului) »stegarul« (firește titular). După toastele obligate s'au rostit și câteva cuvinte sincere în onoarea dsale... Au toastat dnii Stupariu, Bogdan, Greblea, Medan, V. Lucaciu, — fericitul mire, ales preot în Stoiceni, unde — se spune — nu i școală, nici casă parohială... va trebui să desvolte o activitate uriașă atât pe teren economic, cât mai mult pe terenul politic. (În cercul acela căzuse iubitul nostru dr. Vasile Lucaciu.)

Și nu ne va da de gol. Cam aceasta a fost conținutul vorbirii dlui Bota, candidat de profesor.

Când să se ridice masa dl C. Lupoae în numele celor 10 cavaleri de onoare cere scuze dela gentilele lor tovarășe, fiindcă în conștelegere cu mirele au hotărât să treacă cu vederea datina veche de a le oferi buchete... și în locul acestora să se deschidă o listă de contribuiri pentru gimnazul din Brad. (Jocul miresei). Încredințat fiind cu colecta mă folosesc de ocaziunea aceasta pentru de a cvita cu mulțumită sumele incurse.

S'au adunat 60 cor., cari le-am administrat deja la locul competent.

Au contribuit cavalerii de onoare: C. Lupoae, V. Lucaciu, V. Bota, O. Medan, E. Dragomir, Buzura, Petrovan, E. Negruțiu, câte 3 cor., Bodea, I. Stențel câte 2 cor., apoi dnii Alexiu Stupariu 10 cor., N. Ghețe 1 cor., Juga L. 2 cor.,

I. Bașca 2, Șovrea V. și A. 3 cor., Lateis A. 3, V. Bota 2-20, Greblea 1, Barbos I. 1, dna Birle 2, X. 3 cor. În fine gent. dșoare Valeria și Regina Dragomir, Elenuța Lecsutan, ca revanș pentru neacomplezanta noastră mi-au dat câte 1 cor. pentru flori — dar flori neperitoare ce nu se vestejesc în câteva ore.

S'a nceput apoi jocul, care a durat într'o animație, ce nu se poate descrie, până 'n zorile zilei... Când și când se auzia și câte-o vorbă aspră ungurească (oare sunt destul de sărbătorești expresiunile ungurești pentru declarații de dragoste, Nu-mi vine a crede!). — Aci am observat pentru a nu știu câte-oară un moment caracteristic, trist... În ținuturile acestea Sătmar, Selagiu, Solnoc-Dobâca nu sunt rare căsătoriile mixte, între români și maghiari... Se căsătorește un român cu o maghiară sau un maghiar cu o română. Pentru ce copiii acestora aproape în nici un caz nu devin români... Să fim noi oare atât de slabi în conștiința națională? ori numai bărbații români să fie sub »păpuc« și numai femeile române să se teamă de bărbați. Cel cu musca pe căciulă va pricepe aluzia, căci de altcum e român bun.

Închin mulțumind fostului coleg Latiș pentru ospitalitatea sa și pentru clipele senine, ce nu se uită, petrecute la »ospățul« lui. Îi doresc o vieță fericită pentru binele și fericirea turmei încredințate lui.

Tini.

Din România.

Impăcarea dintre Grecia și România. Viena, 9 Iulie. — »N. W. Tageblatt« publică în numărul de astăzi următorul articol sub titlul »Înțelegerea greco-română« :

Din sursă bine informată ni-se scrie că cu prilejul zilelor dela Desio și Raceonigi s'a pomenit pentru prima oară în marele evenimente internaționale și numele baronului Bollati, care este actualmente subsecretar de stat la departamentul externelor din Italia. E interesant de amintit că Bollati, care este unul dintre cei mai capabili dintre tinerii diplomați a fost de curând ambasador al Italiei la Athena și influenței sale se datorește vizita regelui Victor Emanuel în Grecia. Din Athena Bollati a fost apoi rechemat la Roma ca secretar de stat.

Cu prilejul acesta merită să amintim că Bollati a contribuit la pregătirea înțelegerii greco-române de astăzi. După ruperea relațiilor dintre Grecia și România cabinetele din București și Athena au însărcinat pe ambasadorul rus în România cu reprezentarea intereselor grecești și pe Bollati care era ambasador al Italiei la Athena cu reprezentarea intereselor românești.

Între cei doi funcționari, după indicațiile cabinetelor lor, s'au urmat primele tratative pentru înțelegerea de azi și că aceste tratative au fost conduse în mod inteligent o dovedesc rezultatele.

Cât privește împăcarea greco-română e interesant că din partea grecească chiar meritul principal se atribuie actualului prim ministru Sturdza.

Anul trecut dl Sturdza a vizitat Constantinopolul ca membru al unei comisuni de studiu din care făcea parte și administratorul domeniilor coroanei dl Kalinderu și a profitat de această ocazie pentruca din proprie inițiativă, fără a avea învestire oficială să studieze chestia cuțo-vlahă și natura influenței pe care o poate exercita cabinetul din Athena asupra Macedoniei.

El a conferit atunci la Sofia cu prințul Ferdinand la Constantinopol cu cei mai de seamă bărbați de stat turci și la patriarhatul ecumenic cu patriarhul și membrii săi marcanți și e posibil ca de pe atunci să fi plecat cu convingerea că cabinetul român greșește căutând în atitudinea patriarhatului influența absolută a guvernului grecesc.

Ajuns la guvern dl Sturdza a grăbit tratativele. La rândul său guvernul grecesc repetă ceea ce zis totdeauna, că îi lipsește puterea de a exercita o influență asupra patriarhatului în chestia românească.

Grecia și patriarhatul sunt două lucruri diferite și patriarhatul se folosește de multeori de autonomia și independența sa în detrimentul intereselor Greciei.

Guvernul grecesc nu poate deci să fie făcut responsabil când patriarhatul lucrează în chestia cuțo-vlahă din punctul său de vedere.

Această explicație a fost acceptată de primul ministru Sturdza și înțelegerea între București și Athena asupra chestiunii cuțo-vlahe a fost amânată pentru un timp când introducerea reformelor în Macedonia îmbunătățind relațiile și dispoziția spiritelor va crea posibilitatea de a se relua chestiunea în liniște în vederea unei rezolviri hotărâtoare.

Atentatul dela Branica.

Desmințirea noastră.

Am adus în numărul nostru de ieri desmințirea categorică a știrilor tendențioase răspândite de presa maghiară din loc. După cum prevăzusem atentatul nu a fost săvârșit de pașnicii români, ci sunt alte cauze la mijloc. Ne revoaltă însă cinismul ticălos și nerușinarea ziarelor maghiare, cari nu se sfiesc — deși singure știu că știrile lor sunt scornite — a colportă cele mai mari infamii la adresa noastră. Atât de lipsită de demnitate e această presă, încât chiar știind că mâne are să vină desmințirea, ea azi nu se jenează a scrie cele mai caraghioase minciuni.

Desmințirea categorică a noastră, pe care am primit-o telefonic, ne-a dat-o un bărbat de absolută încredere, așa că nici o minută nu am stat la îndoială, că iarăși avem de a face cu infamii jidovești.

Cercetările făcute de autorități la fața locului au dovedit, că nu sfertul de dinamită care a fost pus pe șine, ci numai cartușele așezate, ca să explodeze și sfertul de dinamită, a explodat. Dacă deja numai cartușele au produs o explozie atât de puternică, își poate oricine închipui ce pericol ar fi fost pentru tren, dacă explodă imediat și partea cealaltă. Ca făptuitor e bănuț un lucrător dela căile ferate, care, după cum se zice, are și doi complici.

Din străinătate.

Căderea imperiului corean.

Japonezii în Coreea. Acum există cu un stat mai puțin pe pământ: Coreea nu mai e a coreenienilor, împăratul ei a abzis și întreg ministerul și-a dat dimisia. Împăratul, amenințat cu moartea din partea japonezilor, a socotit că mai bine e a trăi și fără a fi împărat. Și nevasta lui a fost ucisă de japonezi, de acest popor veșnic cu zimbetul pe buze, care însă ascunde atâta energie în sine și-și știe așa bine apărarea interesele. Iată câteva amănunte despre căderea imperiului corean:

Ajashi, ministrul afacerilor externe al Japoniei, a sosit la Seul cu escortă. Ministrul-președinte al Coreei, Li, invită pe împăratul Coreei să meargă la Tokio și să ceară iertare dela mikado. Împăratul declară însă, că mai curând abzice de tron, decât să facă aceasta. Japonezii siliră ieri seară la orele 10 pe împărat să subscrie declarația de abdicare. Cu aceasta tronul corean rămâne deocamdată în posesiunea japonezilor. Următorul lui va fi probabil moștenitorul de tron Itsa, a cărui domnie însă va fi mai mult numai nominală.

Japonia și Statele-Unite.

Flota americană din Oceanul-Pacific. În Washington s'a răspândit vestea, că guvernul Statelor-Unite a renunțat la planul, ca să mute partea cea mai mare a

flotei americane din Oceanul Atlantic în Oceanul-Pacific. Situația e curioasă. Secretarul de stat al marinei, Metcalf, a ordonat executarea manevrei de plecare în Oceanul-Pacific, dar ofițerii de marină nu fac nici un fel de pregătiri. Situația în ministerul de marină e foarte grea, fiindcă sunt multe neînțelegeri.

Franța.

Flota aeriană. Ziarul francez »Nessidor« anunță, că în zilele acestea comisiunea financiară va vota un credit extraordinar pentru construirea flotei aeriene. Se vor construi cinci baloane militare cari vor semăna în toate privințele cu balonul militar »Patrie«.

Convenția cu Statele-Unite. Discuțiile asupra convenției de comerț a Franței cu Statele-Unite s'au început deja. Se confirmă știrea, că Franța ar fi învoită a fixa un tarif minimal pentru cafeaua Portorico importată din Statele-Unite și a se îndestuli numai cu controlarea cărnei americane, iar nu a pretinde excluderea acesteia din importul american în Franța.

Rusia.

Țarul în pericol. Am anunțat în numărul nostru de ieri, că țarul a plecat în apele finlandeze. Ziarele rusești vestesc acum, că viața țarului e în pericol, fiindcă s'au observat mai multe bărci suspecte prin apele finlandeze; bărcile acestea urmăresc vaporul țarului, iar când sunt urmărite de poliție, dispar de-odată printre stânci.

Marocco.

Scăparea lui Maclean. Francezul Maclean, care eră în mâinile indigenilor marocani de sub sceptrul lui Raisuli, a reușit să scape din închisoare. Se zice chiar, că Raisuli l-a lăsat să fugă. La tot cazul o parte a indigenilor i-a ajutat la fugă.

Turcia.

Greci judecați la moarte. Se telegrafează din Constantinopol, că în Saloniki doi greci au fost judecați la moarte. În sentință se spune, că acești doi greci erau asasini plătiți de consulul din Katala.

Germania.

Mișcarea catolicilor germani. În Germania s'a pornit o mișcare religioasă, catolică, de dimensiuni mari. În favoarea acestei mișcări, numite »Catholicism-reformat« s'a înființat — așa scriu ziarele — o »societate de cultură«, care, ca francmazonii, funcționa, în mod secret, ca să nu atragă atenția papei. În această societate nu se iau preoți, aceștia să nu fie siliți a asculta de membrii societății, cari nu sunt preoți. Se zice, că papa va interzice catolicilor de a intra în această societate.

Conferența de pace.

Conferența de pace dela Haga continuă a aduce diferite decisiuni, menite a îndulci rapoartele dintre statele participante. Comisiunea a doua a adus în ședința ei de ieri o decisiune, care fost proiectată de reprezentanții Franței, Belgiei, Olandei și Angliei, cu privire la atitudinea, ce trebuie s'o păstreze fiecare stat neutral într'un războiu continental.

Raportul dintre România și Turcia. Un ziar vienez spune că excelentele raporturi ce există între Turcia și România și-au găsit expresia și în tratamentul excepțional de măgulitor ce s'a făcut, după ordinul Sultanului studenților ai facultății de medicină din București, pe timpul aflării lor nu de mult în capitala Turciei.

Studenții români au fost tratați aproape ca niște oaspeți ai sultanului. În tot timpul șederii lor la Constantinopol a fost atașat pe lângă Negibbey, adjutantul sultanului; mai departe, merită a fi relevate marele prânz de gală dat în onoarea lor la spitalul »Hamidie« și primirea ce le-a făcut directorul spitalului, Ibrahim pașa, înconjurat de inferiorii săi.

Extraordinară amabilitate arătată de sultan în această ocaziune a fost un nou semn al prețurii silințelor ce face România spre a dovedi sinceră prietenie față de Turcia.

Școala comercială românească din Brașov.

Anuarul singurei școale comerciale românești ce avem în țara noastră a apărut, publicat de domnul Arsenie Vlaicu, directorul acestei școale.

Afară de datele și cifrele cari exprimă viața anului școlar trecut, anuarul școalei comerciale cuprinde drept introducere două articole de ale dlui profesor Nicolae Sulică. Dânsul este fără îndoială unul din profesorii noștri secundari cei mai de seamă și înzestrat cu o pregătire temeinică și metodică. La școalele comerciale dânsul a predat în cl. I limba românească, pe care o predă cu dragoste, cu o pricepere și cu un metod deosebit de practic, încât succesul obținut de dânsul întrece pe al celor mai mulți profesori de românește dela noi.

Articolul tratat al dsale publicat în anuar sub titlul: »Idei de reformă în domeniul învățământului de azi«, nu este o simplă umplutură, cum se găsește atât de des în astfel de anuare.

Intemeiate pe studii de specialitate, artic. arată ideile și curentele de reformă cele mai nouă ale pedagogiei moderne. Anomaliile și neajunsurile instrucției de azi, sunt expuse cu claritate convingătoare. Uneori te izbește forma conciză și energică în care câte o idee de reformă este îmbrăcată. D. e.

»Element de ordine socială, un bun cetățean în sensul etic al cuvântului este acela, care patriei sale, neamului său, societății omenești îi dă mai mult, decât primește dela ele.

Sau alta

»A crește rațional pe copil, înseamnă a cunoaște pe copil în toată făptura sa spirituală«.

Al doilea articol al dlui Sulică este descrierea vizitei pe care au făcut-o elevii școalei comerciale anul trecut la expoziția din București și la Constanța. Ideia acestei vizite a fost fără îndoială bună și folositoare cu deosebire pentru elevii unei școale comerciale și românești.

Dintre datele anuarului amintim următoarele:

Totalul elevilor școalei a fost de 95.

Corpul didactic s'a compus din 14 profesori. Dintre aceștia amintim pe dl Andrei Bârseanu care nu-i numai un personaj marcant în viața noastră culturală, dar un admirabil profesor și președinte al societății de lectură dela școala comercială.

Dintre temele lucrărilor în scris (compunerilor) din limba română amintesc pilda vrednică de urmat a dlui Sulică. Dânsul a cerut elevilor în loc de teme vagi și sarbede, descrierea particularităților provinciale ale locului lor natal. Citez două teme din ale dânsului 1. »Provincialisme întrebuințate în locul meu natal« și 2. »Cum își petrec românii Paștile în locul meu natal«. Elevii în felul acesta sunt îndemnați să observe și să iubească aceste particularități ale geniului poporan, iar un profesor de folclor și de filologie poate să culeagă în chipul acesta cu oarecare control un material prețios pentru știință.

Socotim că au făcut bine stăruind asupra acestei școale românești atât de importante pentru dezvoltarea noastră economică și culturală. Credem că este bine de a se răsplăti cu elogii legitime măcar odată pe an meritele unui corp de profesori care timp de un an muncește cu abnegație și departe de sgomotul vieții politice aducându-ne foloase neprețuite.

Camera austriacă.

Primul orator român al noii camere austriace a fost deputatul **Hurmuzaki**. Dânsul a apărut interesele românilor din Bucovina. Rutenii, zice, sunt favorizați de guvern în toate chipurile și vor să rutenizeze Bucovina. Cere egalitatea de drepturi și dintre români și ruteni. Rutenii cer alipirea Bucovinei la Galizia de est, formând la un loc o mare provincie rutenă. Românii nu pot consimți la aceasta și vor combate din toate puterile planul acesta.

Socialistul Tomasek combate clericalizarea școlilor.

Au vorbit pe urmă doi oratori contra Ungariei.

Contele Kolowrat (agrarian german). Banca comună, zice, este în favoarea Ungariei. Ungurii cer desfacerea ei. Ar fi bine să consimțim, căci ar fi în folosul nostru. Cere guvernului lămuriri asupra situației față de Ungaria. *Un ministru austriac care ar lucra de acord cu camera împotriva Ungariei își va întări situația și va avea sprijinul tuturor.* Guvernul să se decidă dacă va cărmui împreună cu camera austriacă împotriva coroanei ungurești, ori va lucra împotriva camerei și în favoarea Ungariei. (Aplauze prelungite.)

Dr. Kramarz (ceh): La 1917 când compromisul va expira, soarta monarhiei se va hotărî. Este de dorit ca atunci camera austriacă să fie puternică și sănătoasă pentru a intra vânoasă în luptă cu Ungaria.

Privitor la chestia croată declară că niciodată el nu s'a putut însufleși pentru rezoluția fiumană. Să nu se facă făgăduieli croaților, dar să le dovedim prin fapte că dacă ei vor părăsi politica filomaghiară, dacă vor întoarce spatele Budapestei, nu vor cădea din ciur în sîtă. (Aplauze). Trebuie să inaugurăm în Viena o politică nouă, politica toleranței către toate națiunile, crușându-le sentimentele istorice, politica libertății cu adevărat democratice care nu cunoaște popoară și națiuni de mîna a doua. Pe calea aceasta vom rezolvi problema croată. Dacă ungurii vor să paralizaze asta, atunci ei vor trebui să acorde croaților libertate deplină.

Dați, a zis oratorul, adresându-se către guvern, conștiința libertății adevărate, democratice nu numai indivizilor, dar și popoarelor întregi. Menați și respectați-le individualitatea lor istorică și nu socotiți că este o nenorocire pentru Austria că se compune dintr'un amestec de popoare. Obişnuși-vă cu ideea că tocmai faptul acesta dă Austriei titlul ei de existență. Căci Austria unitară în privința națională ar fi succedat demult puterii atractive a celorlalte state naționale. (Apl.).

v. Stransky (german radical). Pentru noi germanii nu ar fi fost rău!

Dr. Kramarz. Atunci veți ajunge la convingerea că problema austriacă numai atunci nu se poate deslega, dacă voiți să mențineți privilegiile unui singur popor, dar că ea se poate deslega lesne, dacă se va acorda tuturor popoarelor aceleași drepturi și aceleași libertăți (Aplauze la cehi). Am luptat cu cinste și cu curaj pentru desființarea privilegiilor lor de clasă. Poporul cehesc vrea să-și împlinească menirea sa printre popoarele Austriei. El va fi și va rămâne întotdeauna luptătorul neînficat pentru drepturile și libertățile egale popoarelor.

Praschek (agrarian) spune că partidul său va sprijini guvernul pentru a-i da putere în lupta împotriva Ungariei.

Ivcevic (croat din Dalmația) spune că ministrul președinte a ținut prea mult cont de Ungaria, răspunzând la interelările adresate lui asupra raportului dintre Croația și Ungaria. Partidul său sprijinește pe guvern.

Afaceri culturale.

Prelegere populară s'a ținut, scrie »Liberitatea« Duminecă, în 7 Iulie în Mada, fiind pusă la cale prin hărnicia dlui Ioan Popovici, directorul despărțământului Orăștie al »Asociațiunii« și a dlui Iosif Bogdan, paroh în Mada. A reușit pe deplin. S'a adunat popor număros, arătând

mare interes pentru lucrurile văzute și auzite. A vorbit dl Gavril Todica despre robia economică, despre slăbirea noastră materială și apoi morală, dacă nu ne vom ridica prin învățatură și muncă. Stăruie pentru întemeierea unei tovărășii, prin care mădenii să-și vândă mai cu pricepere și mai cinstit roadele pomilor și produsele muncii lor. Dl Ioan Popovici a vorbit despre pomărit și despre vieța românilor arătând chipuri potrivite cu skiopticonul.

Tolodată s'au luat în vedere mai multe prelegeri de aceste în comunele din dreapta Murășului, unde se simte lipsă mai mare, deși nu sunt prevăzute în programa prelegerilor despărțământului.

Afaceri școlare.

Examenul din Bihor. Ni-se cere publicarea următoarelor:

În unul din numerii mai recentii ai »Tribunei« a apărut un fel de dare de seamă-formă a comisariatului didactic consistorial din tractul Vașcăului despre rezultatul examenelor finale dela școlile noastre populare din tract.

Am citit și eu această dare de seamă și am dat-o la o parte și dată ar fi până azi, dacă unii dintre prietenii mei nu îmi trăgeau de nou atențiunea asupra ei. E drept, că dl comisar didactic consistorial în darea sa de seamă între altele constată un rezultat și spor mai bun în învățământ față cu anul trecut, deși, între noi fie zis, despre rezultatul examenului din anul trecut nici eu nici dl comisar nu avem știri pozitive, deoarece eu nu eram inspector școlar (substituit), iar dsa nu era comisar în acest tract; e drept și aceea, că, așa printre șire, cetitorul va observa, că laudă, pe lângă dnii învățători, cari au nizuț să facă spor bun, mi-se aduce și mie, deși nu chiar ad personam; — dar apoi cum rămâne cu cuvintele dela finea dărei de seamă: »preferenții învățători«? Cari și cine sunt acei învățători preferiți, cari au dat răspunsuri nu prea măgulitoare? Cine e acela, care îi prefera? Ori dl comisar ține la proverbul: »finis coronat opus« și vrea la capătul dării sale de seamă să adauge tot spre lauda mea, că unii au dat examene nu prea măgulitoare, dar aceștia sunt dintre așa numiții »preferiți învățători«, cari meritau să fie rău calculați, dar fiind preferiți, au fost trecuți cu vederea la clasificare? Și fiindcă dl comisar în darea sa de seamă cam către sfârșit distruge prin cuvintele »preferenții învățători« aceea ce mai înainte zidise cu privire la persoana mea, îl somez să ne spună, așa pe cale publică, cum a început, cari sunt »preferenții învățători« și pentru ce sunt preferiți? căci astfel de invecitive la persoana mea, ca organ, deși numai substituit, al Ven. Consistor, nu pot să le primesc.

Altcum darea de seamă despre examenul final pe cale publică și din partea mea — dacă va vrea Dumnezeu — va urma la timpul său.

Primiți, etc.

Moise Popovici,

adm. ppsc, inspector școlar substituit.

Declarație.

Onorată Redacție,

Jurnalele ungurești, cari au apărut zilele trecute, găsesc de bine să se ocupe și cu neînsemnata mea persoană.

Răspunsul cel mai potrivit la învinuirile aruncate ar fi tăcerea. Deoarece însă sunt învinuit, că am roșit o cuvântare »trădătoare de patrie« cu ocazia sărbătorilor dela București a societății studențești »România Jună«, al cărui președinte am fost anul trecut și fiindcă nu e în stare fiecare cetitor să citească cuvântarea publicată în anuarul societății — vă rog să publicați următoarele constatări:

1. Cuvântarea am publicat-o din cauza scurtei repriveri ce aruncam asupra trecutului societății.

2. Nici regele Carol, nici primarul Lueger, nici preotul Virgil Cioban, nici deputații Maniu, Vaida și Vlad n'au înființat societatea. O simplă frun-

zărire a raportului anual îl putea convinge pe gazetarul ungar despre aceasta. (Ce e mai ridicol: în fruntea raportului stă scris negru pe alb, că societatea există de 36 ani.)

3. Dl deputat dr. A Vlad — împotriva căruia s'a pornit o goană analogă cu multe altele — n'a roștit nici când cuvintele puse chiar între ghilemele. Nici un cuvânt din toate atribuite puse în gura mea, referitoare la vorbirea dlui deputat, nu e adevărat.

4. Cuvintele atribuite mie, puse între ghilemele, le caut zadarnic în întreg discursul meu — nici vorbă de ele. »N'am vorbit deci nici despre »România Mare« nici despre »recucerirea Transilvaniei«, nici n'am îndemnat altfel la luptă!

5. Domnii Vlad, Vaida și Maniu au fost membrii activi ai societății »România Jună«, cât timp au studiat în Viena. Dacă e punibil a face parte dintr'o societate studențească culturală românească — să ne ierte »mult stimaii ziariști« — nu atârnă dela judecata d-lor.

6. Pe pag. 18 s'a tipărit din greșală unguer în loc de augur. Corectura au făcut-o frații bucovineni în pripă. Greșala reiese evident din șirul ideilor. (»Este ziua de azi un augur bun?«)

E greu să reduci întreagă informația la adevărata ei valoare — mai cu seamă acum, pe timpul crastaveților?

N'avem — decât să rugăm pe »confrații noștri gazetari« să urmeze pe calea apucată. Ne fac servicii excelente.

Lipsca, 18 Iulie n. 1907.

Horia Petra-Petrescu,
fost preș. al soc. »Rom. Jună«.

Revista ziarelor.

»Le Temps« despre conflictul croato-ungar.

»Guvernul din Budapesta poate să aibă dreptate în unele amănunte, și anume nu e lipsit de logică faptul, că funcționarii croați dela căile ferate să vorbiase în același timp și limba maghiară, pe lângă cea croată, — dacă croații se învoiesc la aceasta. În fond însă n'are dreptate, pentru că intenția lui (a guvernului) este de a restrânge legăturile, cari unesc Croația de Ungaria, cu un cuvânt el încearcă să facă cu croații, ceea ce nu dorește ca Austria să facă cu Ungaria.

Croații se opun cu toată energia, și țin cu atât mai mult la privilegiile lor, cu cât ungurii ar trebui cel dintâi să înțeleagă acest lucru, pentru că ei apără față de Austria o teză identică. Se știe într'adevăr, că principiul »suum cuique« n'a fost nici odată respectat în luptele politice.

În desbaterea actuală trebuie considerat în primul rând modul întrebuițat. Ori din partea maghiarilor modul acesta a fost detestabil. Procedul întrebuițat de guvern pentru a stoarce votul legii asupra drumurilor de fier este contrar regulamentului Camerii, Constituției și egalității. Și e greu să înțelegem, cum un partid care reclamă pentru el însuși garanțiile constituționale, refuză aceleași garanții acelora cari le invocă dela el în mod legitim.

Ziarul parizian continuă apoi zicând: »În conversația avută la Budapesta cu corespondentul nostru, Kossuth a declarat, că el nu înțelege nimic din iritația croaților. Uzând de orice imparțialitate, ne pare, că dacă onorabilul ministru de comerț s'ar pune în jocul croaților și ar pune pe Austria în locul Ungariei ar înțelege imediat.

Ceea ce este mai caracteristic, e ușurința cu care guvernul ungar în conflict cu Viena, intră în luptă cu slavii, cari în orice zi ar dori, prin situația lor numerică, pot deveni stăpâni ai Ungariei.«

Viitorul Ungariei

atârnă, zice »Népszava« și de politica Austriei. Politica de azi a Ungariei duce cu pași repezi spre pierzare. Politica Austriei încă este foarte potrivită de-a grăbi sfârșitul Ungariei.

Nu prin faptul că ar face o politică antimaghiară, ci prin faptul că se pregătește a se orga-

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpa în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

niza pe baza egalității de drepturi a tuturor popoarelor.

Citând pe urmă discursul lui Kramarz, pe care cititorii îl găsesc în altă parte a ziarului nostru, »Népszava« urmează astfel: Discursul acesta nu-i un fenomen izolat în Austria. Multe semne arată că Austria se va preface într'un stat întemeiat pe egalitatea națională a tuturor popoarelor și își pregătește în felul acesta noua epocă de aur. Germanii din Austria s'au vindecat de nebunia visului că vor putea asupra și contopi celelalte națiuni. La noi însă în același timp bântue nebunia șovinismului de rassă împotriva națiunilor nemaghiare. Politicianii noștri cu mintea lor scurtă de perfecți tot mai continuă să creadă că vor putea asupra și impila și contopi pe celelalte națiuni și le vor putea șili să mai întreție pe gentrii și boierii unguri scăpătați.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 20 Iulie r. 1907

— **Di Dimitrie Sturdza în Viena.** Prim-ministrul României, di Dimitrie Sturdza a sosit ieri în Viena și a luat locuința la »Grand-Hotel».

— **Călătoria principelui Ferdinand.** Se scrie din Sofia, că principele Bulgariei Ferdinand va merge, după ce a terminat vilegiatura, la Sofia, unde va lua parte la serbările jubileului a urcării lui pe tronul Bulgariei. Principele voia să meargă dintâiu la expoziția balcanică din Londra, dar a renunțat la planul acesta.

— **Burdia Szilárd.** Acest nume odios îl cetim între cei, cari l-au primit pe ministrul Kossuth la sosirea lui în Herkulesbad. Se putea oare ca vestitul satrap din Caransebeș să nu primească pe domnul său. Dar acum are și cu ce să-i placă: gimnaziul din Caransebeș!...

— **Călătoria ministrului de externe.** Ministrul de externe Aehrenthal a plecat din Ischl la Gastein.

— **Soartea »agitatorilor».** Naționalistul slovac Antoniu Bielek, fostul redactor al ziarului »Katolički Noviny« a fost condamnat pentru articole antimaghiare. A fost nevoit în fine să fugă dinaintea prigonirilor în America. Ziarul »Bud. Hirlap« anunță acum, că i-s'a detras pensia, pe care ar avea drept ca învățator penzionat, pe motiv că a »agitat« contra »ideii«. — Iată soartea agitatorilor!

— **Ministrul Apponyi** petrece o parte a verei în Eberhard. Dorim marelui bărbat de stat, care ne-a fericit cu o lege de învățământ atât de ideală, petrecere bună...

— **Darul împăratului Francisc Iosif.** Sultantul a primit după selamlâc, pe contele Pallavicini, care i-a predat darul împăratului și regelui Francisc Iosif I: mai mulți cai de rassă.

— **Pajura austriacă prigonită.** Se știe cât de prigonită e pajura austriacă în Ungaria. Unde numai e cu puțință ungerii caută să rupă în bucăți sau să insulte »vulturul cu două capete«. Chiar insigniile dinastice de pe edificiile publice comune nu sunt cruțate. Astfel se telegrafiază din Cașovia (Kassa), fiindcă publicului de acolo îi displace pajura austriacă, ea a fost luată de pe toate casărmile armatei comune și înlocuită cu marca ungurească.

— **»Politicianii« unguri** se bat prin cafenele, ca niște calfe de prăvălie. Adevărat, că mulți dintre ei nici nu au o cultură mai mare, decât numiții reprezentanți ai comerțului. Și oameni de soiul acesta voiesc să conducă destinele țării...

Din Oradea se scrie, că deputatul maghiar Halász Lajos și ziaristul Hoványi Kornel s'au bătut zdravăn într'o cafenea. Cauza e că Hoványi scrisese câteva articole, în cari îl descria pe Halász, așa cum e. Deputatul l-a prins într'o cafenea și l-a tras la răspundere. S'a născut o luptă. Halász l-a bătut pe ziarist cu biciușca de câni, iar publicul bine crescut maghiar, care privea lupta măreață — aplauda. — Frumoase mo-ravuri!

— **Atentatul cu bombă din Constantinopol.** Am amintit în unul din numerele trecute despre explozia unei bombe în palatul Sultanelui pe malul Bosphorului. Cercetările, cari s'au făcut la fața locului dovedesc aproape sigur, că și sârbii sunt compromiși în afacere. Atentatul s'a pregătit probabil contra fiului natural al regelui Milan, George Cristici, care petrece în Constantinopol. Acum cercetările urmează în direcția aceasta.

— **Noul balon al contelui Zeppelin.** Unul dintre cei mai energici și muncitori aeronauți e contele Zeppelin. Adevărat că până acum mai multe fiascuri, decât succese a avut, dar totuși nu despereză. Acum se anunță din Friederichshaven, o localitate lângă lacul Baden, că vestitul aeronaut a pregătit un nou plan al balonului cu cârmă. Balonul se construiește acum. Incercările, cari vor fi la toamnă, sunt așteptate cu interes de lumea științifică.

— **Contra cinematografului.** Se zice că multe scene și chipuri, care se arată la cinematograful, strică moralitatea publică. În Germania s'a pornit pe baza aceasta o mare mișcare contra cinematografului. S'a constatat, în Germania, că multe fete au fost sticcate prin vederea chipurilor imorale din cinematograful. Se va aduce o lege, prin care se oprește intrarea fetelor de sub 16 ani în teatrul electric.

— **Accidentul mortal al unui român.** Țăranul român Mitru Olariu mergea cu un car încărcat cu mobile la Arad. Pe drumul Micălăței s'a uitat napoi, să vadă n'a căzut ceva din car; caii s'au speriat și trăgând frânilor l-au zmcuit de pe car. Nenorocitul țăran căzu supt roate și fu zdrobit în mod îngrozitor. Adus la spital muri după o agonie de câteva minute.

— **Câteva amănunte despre bătăile sângeroase din Sicilia.** Am scris în corpul ziarului despre bătăile sângeroase, cari au avut loc în Palermo din cauză că liga, care s'a format în favoarea fostului ministru italian Nasi, a atacat poliția. Agitația crește mereu. În toate orașele din Sicilia s'au format așa numite »comisiuni Nasi«, cari aranjează demonstrații în favoarea lui. Pretutindeni se protestează contra arestării lui Nasi. Ura poporului e îndreptată mai cu seamă împotriva ministrului Giolitti, pe care-l învinuesc, că el a ordonat președintelui de stat să aresteze pe Nasi. La adunările de protestare se aud strigătele ca: »Jos cu Giolitti! Jos cu șarlatanul cel mare! Jos cu tâlharul Italiei-de-Nord!« Mai ales în Palermo agitația e la culme. »Comisia-Nasi« de aici a aranjat ieri o mare adunare de demonstrare, deși poliția a interzis aceasta. Mai mulți advocați au ținut vorbiri înflăcărâte, în cari au zis că Nasi e pe nedrept și contra legii arestat și că trebuie scăpat. După terminarea adunării, mulțimea, care număra peste zece mii de capete, s'a dus, vociferând și cântând la consulatul francez și a demonstrat pentru republica franceză. Mulțimea agitată a rănit pe un oficiant. Poliția și carabinieri au fost loviți cu pietri. Mulți polițiști au fost răniți grav. Chiar și de pe balcoane se aruncă cu pietri și diferite obiecte și se trăgeau focuri cu revolverul. Un glonț a nimerit un trecător, care a murit imediat. Carabinieri au tras focuri; au fost răniți de moarte doi inși, iar douăzeci și unu au fost răniți, tot grav. În Trapania toate edificiile publice au fost ocupate de miliție. Se vestește, că azi noapte s'a format liga republicană siciliană.

— **Intr'o mare parte a Germaniei** s'a pornit o mișcare intensivă, care tunde a micșora numărul emulărilor cu automobilul, căruia îi cad atâtea jertfe.

— **Executarea asasinului Petrow. De-stăinuirii senzaționale.** În zorile zilei a fost executat la Sofia, după cum am anunțat, asasinul primului ministru Petkow, Alexandru Petrow.

Persoanele oficiale cari se aflau la locul execuțiunii au mai comunicat că Petrow era liniștit și resolus. El declară procurorului că la săvârșirea asasinatului au fost mulți complici. »Nu-i numesc, zise el, deoarece nu voesc să aduc nenorocire nimănu. Fiți harnici și aflați«.

În fața spânzurătoarei, după cetirea sentinței tribunalului marțial, el strigă: »Este grozav domnilor!« apoi se îndreptă spre spânzurătoare.

— **Catastrofă de tren.** În New-York s'a întâmplat o catastrofă mare de tren. Sunt 50 de victime.

— **O rugare.** Onorații domni din Arad și provincie, cari au primit liste pentru subscrierea de membri la »Asociațiunea Națională aradană« sunt acum în urmă rugați, ca listele primite eventual chiar și fără subscrieri dimpreună cu sumele încassate să le restituie și administreze casarului Asociațiunii, domnului Sava Raicu cel mult până la 1 August 1907 st. n., ca astfel fructoarea adunare generală și membrii noui înscriși să-și poată exercita dreptul lor stabilit în statutele Asociațiunii noastre. Ar ad, la 19 Iulie 1907 st. n. Petru Truția, director-primar al asociațiunii.

— **Congresul nihilistilor.** Se anunță din Londra, că în luna viitoare va avea loc acolo un mare congres nihilist, a cărui țintă e a sprijini pretutindeni mișcarea anarhistă și nihilistă. La congres vor participa o mie cinci-sute de nihilști. Ținta lor e mai ales a începe iarăș atentatele contra capetelor încoronate. Din Rusia vor veni din fiecare district câte 10 delegați nihilști, iar din Siberia întreagă șapte sute. Nu se vor trimite — așa se afirmă — decât nihilști de-aceia, cari au stat cel puțin doi ani în temniță pentru nihilism.

— **În atențiunea artiștilor români.** Într'o comună rmânească din com. Aradului se edifică o biserică gr. or. română. Credincioșii dorind ca pictura artistică să fie lucrată precis după ritul nost oriental, sunt rugați domni studenți dela academiile de artă, întrucât reflectează la aceasta lucrare, să binevoiască a se adresa la arhitectul I. Niga în Arad, care va servi cu deslușiri mai largi.

— **Circul Villand,** despre care de repetite-ori am scris, că e un circ de primul rang și dă reprezentații cu cele mai frumoase și variate programe, va rămâne numai două zile în Arad. Indemnăm pe aceia cari nu l-au vizitat încă, să nu scape prilejul de a merge. Repetăm încă odată: e un circ de gală, un circ cum rar s'a mai văzut pe la noi. Nu putem lăuda — îndeosebi — destul, pe cei doi gimnastici fenomenali, românii: Popescu și Dumitrescu. Afară de aceea sunt de amintit frații Villand ca clowni și cei doi artiști bicicliști, cari fac adevărate minuni.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograful american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinăria proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de poc al de apă amară o o o

Igmândi

alui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedicarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mare.

buă și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

Reprezentății zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa pe zilele de 22 și 23 Iulie, (Luni și Marți): 1. Efectul purgativ (De răs). 2. Falsificatorii de bani (Intâmplare de detectiv). 3. *Daniel în groapa leilor* (O istorioară din biblia sfântă). 4. Neplăcerile unui om bețiv (De răs). 5. Cum dejunează un savant (De răs). 6. Călătorie prin Alpi (Panoramă admirabilă). 7. Viețile marinarilor (nespus de instructivă). 8. *Triumful lui Rákóczi* (Cea mai nouă prilej istorică).

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicită cu părținare on. public cu distinsă stimă

Winkler Lambert, proprietar.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opurile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul „888”. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte* dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. *Un pahar 16 fileri, pahar mare 24 fileri.* Rugând părținirea mult on. public, rămânem cu stimă *Répássy Pál*.

— **În Arad,** strada Forray în palatul contelui Nădasdy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaerice.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de buzunare de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește abriciațiuni de argint china de prima calitate. Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

Internatul Vancean de fete din Blaj.

— Publicare de concurs. —

Până în ziua de 15 August n. a. c. se escrie concurs pentru primirea în internatul Vancean de fete din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 fil. pentru elevele din clasele elementare, și de 12 cor. pentru cele din clasele civile, apoi 2 cor. pe an pentru baie. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiindcă elevele vor trebui să poarte vesminte uniforme, se vor solvi pentru acestea câte 28—36 cor. după vârsta fie căreia. Uniforma aceasta, care se gătește în internat, constă din două surte în formă de rochie, două pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La înțrarea în internat fie care elevă are să fie provăzută cu: 6 cămeși, 6 camisoane, 6 pantaloni, 2 fuste de iarnă și 2 de vară, 6 serviete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălziminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuferte de pat din giolgiu alb, 1 lavoar de spălat și 4 ștergare.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabile pentru leuze și copil în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunzeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

Pentru suma solvită fie care elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare și I—IV civile, educațiune religioasă-morală și deprinderi în conversațiune maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul de lipsă.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amiază 3 piese, Dumineca și în sărbători 4 piese, c) la cină 2 piese.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fie care lună elevele vor lua câte o baie.

5. Instrucțiunea practică în cele economice, întrucât instrucțiunea de sub 1 lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alăture: extras de botetz, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Preavenatului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fie care o marcă postală de de 45 fil. pentru spedarea francată a rezoluțiunii. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în internat.

Blaj, în 1 Iuliu 1907.

*Direcțiunea internatului
Vancean de fete.*

Ultime informațiuni.

Trimisul regelui Carol la Sultanul.

Ministrul de războiu al României, general Averescu, a fost primit ieri de sultanul Turciei în audiență la Constantinopol. Trimisul regelui Carol a predat sultanului scrisoarea autografă a regelui României, în care acesta mulțumește sultanului pentru conferirea ordinului »Imtiaz«.

Franța în Marocco.

Știrea despre scăparea lui Maclean din închisoare se desminte din sorginte engleză.

Bandele din Macedonia.

În Macedonia s'a întâmplat o ciocnire între bande albaneze și sârbești. *Sunt 42 de morți și cam. tot atâția răniți.*

Criza în Serbia.

Șeful cabinetului regal, Cristici, a făcut următoarea declarație: Regele Petru se miră, că presa europeană nu încetă a răspândi știri despre iminenta lui abdicare. Regele nici nu se gândește la aceea, să abdice de tronul, pe care țara întreagă, unanim, l-a chemat. Regele e hotărît a lupta cu cele mai mari greutăți, spre binele țării. De altfel situația țării nu dă de fel motiv de îngrijorare, căci starea țării s'a îndreptat mult. Regele așteaptă, încrezător în viitor, orice furtună va veni.

Corea în mâinile japonezilor.

În Söul, capitala Coreei, e mare agitație contra japonezilor. O mulțime mare de oameni s'a adunat înaintea palatului imperial și a demonstrat contra dominației japoneze.

Lex Apponyi în fața străinătății.

Anunțasem că în marea revistă săptămânală engleză *The Spectator* dl Seton Watson (supt pseudonimul Scotus Viator) a publicat un articol despre lex Apponyi ară-

tându-o în lumina ei adevărată. Un conte ungar Moritz Esterházy crede că va ajunge să știi să înjghebezi o bălbăială zăpăcită în englezește ca să recâștigi simpatiiile lumii engleze. Într'un articol pe care revista engleză o publică din cuvenita urbanitate politicoasă el cearcă să infirme afirmările dlui Scotus Viator. Unitatea statului ungar, zice, este de caracter politic și nu național. Contele Esterházy tăgăduiește că în Ungaria coaliția ar fi făcut brutalități electorale.

Bine, dle conte, asta însă nu are de-aface cu cele spuse de Scotus Viator cu privire la *Lex Apponyi* și cât pentru alegeri, nu ne temem că dânsul nu-ți va răspunde. Răspunsul D-tale arată că a ști englezește nu înseamnă a ști și logică și a dovedi un lucru cu fapte.

Presa coaliției ungurești jubilează de răspunsul boierașului ungar. Ea se înșeală însă amarnic, căci și-a găsit sacul petecul. Dl Watson nu cunoaște numai limba engleză bine, dar a studiat și cunoaște admirabil și chestia naționalităților din Ungaria. Suntem informați dela dl Watson însuși că el va răspunde tot în *Spectator* contelui Esterházy. Dânsul va opune afirmărilor sale fără dovezi *faptele*. El va cita articolul »Tribunei« *Calvarul*, lista suferințelor noastre de zece ani încoace.

Atunci să mai vedem pe zierele ungurești reproducând articolul din *Spectator!*

BIBLIOGRAFIE.

A apărut anuarul școlii comerciale superioare gr.-orientale române din Brașov, (Brassó) pe anul XXXVIII. al existenței sale (anul școlar 1906—1907 publicat de Arseniu Vlaicu, director.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.) incurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acuma 16 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericească — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Iulie 1907

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	10.95—10.95
Secară pe Oct. 1907	8.62—8.63
Ovăș pe Mai	7.84—7.85
Cucuruz pe Iulie 1907	6.02—6.03

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	10.97—10.98
Secară pe Oct. 1907	8.68—8.69
Ovăș pe Mai	7.90—7.91
Cucuruz pe Iulie 1907	6.68—6.69

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

ZÉRO

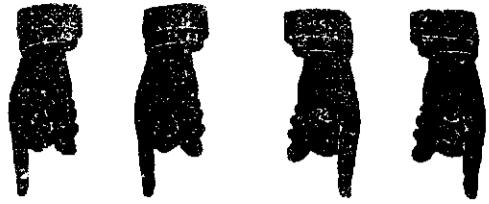
La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—52

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş
recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszgedrő.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințezi
pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
telor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimit numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor

Balzamal reșesc
contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
tregă lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am in-
ventat un medicament, unceul, ce nu-i stricăcios
pentru pielea feței.

Știind că toate alifile de pân'acum pentru înfrumșetarea feței sunt
tricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medice-
ment nestricăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestricăcioasă contra pistruiilor, jubri-
ților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugini și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel
nu e stricăciosă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soure și suplimente bine pudra.

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
schisă nrul 8, rosie nrul 12
și roșie închisă nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la număr
Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de fieră pentru aceasta apă 80 filerl.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
blond,
brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca păr-
ul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înaprește păr-
ul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți suferă din tuse, respirație nere-
gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istonesc pe om în un
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințezi Pic-
turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la răceli
de acest soi. Înceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alul NAGY. Frecând
gingivalele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, necetează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

Comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poște
în întreagă țara.

In cancelaria avocatului Dr.
George Popa din Buteni
află aplicare un
candidat de avocat

Cei ce reflectează să se adreseze direct.

Numai 2 zile în Arad.

„FRĂȚII VILLAND“,

cel mai mare și mai modern circ din lume

► în Arad pe piața Béla. ◀

Duminecă, în 21 al unei curente

== 2 reprezentații de gală: ==

Dup'ameazi la 4. oare.

reprentații familiară splendidă

pe toate locurile cu prețuri de jumătate.

reprezentație de elită, splendidă

cu program absolut nou. Mai mult atracții noi:

Program de gală mai nou.

Debutarea tuturor membrilor angajați.
Debutarea fraților Villand cu prostiile lor
mai nouă.

Luni, în 22 Iulie: ziua ultimă

== 2 reprezentanții strălucite 2 ==

După amezii la 4 ore:

► reprezentație strălucită ◀

cu program pompos de seară.

Seara la oarele 8.

reprezentație splendidă de adio.

serata de adio a artiștilor.

Ne dăm ștința, să arătăm ce-i mai bun și să
arătăm cele mai plăcute amintiri.

Apărat contra tempestății.

Prețul locurilor este:

Mare loge (5 scaune)	20.— cor.
Scaun de loge	4.— "
Scaun „închis“	3.— "
Scaun numerat	2.— "
Locul I.	1'60 "
Locul II.	1'20 "
Galeria	60 filerl.

Bilete se capătă în librăria lui Muskát Miksa (în
palatul Minorților.

Avis!

Se primește la subscrisul

trei învățăcei

și anume: unul la neguțatorie, din casă
bună cu pregătire de cel puțin 2 clase gim-
naziale sau reale și doi la fronzelerie.
să fie în etate de cel puțin 14 ani.

Nicolau Moldovan,
Maroshéviz (u. p. Toplicza).

La Administrația noastră se află următo-
arele cărți de vânzare:

„La Roma“ de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porte
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 "
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0'40	5 "
„Școlarul declamator“	0'50	5 "
„Stropi de roasă“	1.—	10 "
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10 "
„Telegrame“ farză în 3 acte	0'80	3 "
„Amicul Poporului“ T.Vuculescu	1.—	10 "

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere pro-
venită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângăiere pentru cei ce sufer
de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil
de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical
chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Pan-
czélcseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mul-
țămintă; mi-a făcut o
mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o
durere de măsea, la durere de stomach, la
durere de înțepenirea gâtului și odată la durere
da cap l'am folosit cu deplin succes. Îl reco-
mand că l dur o ori-și-cui, căci e o adevă-
rată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la eso-
farea după lucrul greu, la împunsături din
coastă, la scrintituri, la dureri de stomach,
de piept și la dureri de foale etc, după o
singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul Spirit de gheață a întrecut
D-Tale — Spirit de gheață toată aștep-
tarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici
din acest medicament escelent. Cu deosebită
stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite
cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun
și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l reco-
mand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritu-
lui de gheață.

Atkár Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele
epistole de recunoștință și mulțumită, prin
cari e laudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc esceleța
și marea lui răspândire într'un timp foarte
scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco
ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă
mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inven-
tatorului se află atât pe sticlă, cât și pe
avisul de folosință.

Pe poștă se numai 3 sticle mari sau 9
sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comersantul român!

Recomandă

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Loc deschis.

VIRAG-FARAGO

LACĂTUȘERI, FABRICANȚI DE CONSTRUCȚIUNI DE FER ȘI DE SĂRMĂ

BUDAPEST

VII, Dózsa-utca 26. Telefon 67-22

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Atenție!

Bucurie în fiecare casă,

unde se folosește apărătorul de

stomach patentat „Takáts“ fiind

că acolo nu este boală, im-

pedcând acest apărător nu numai

boalele provenite din răceală

stomacului, ci oprește mo-

mentan și sgârziurile de sto-

mach, diarea, ș. a. efectul îi

este momentan, omoară boa-

le de stomach în germen.

Mai ales vara este indispensabil pentru ori și cine nu nuna petru cei cu boală de stomach fiindcă ne încălzim adesea, noaptea ne răcorim curând și cu ocazia băilor răcirea stomacului e așa des și sgârziurile provin așa des încât acest apărător este indispensabil în fiecare casă.

Să și-o comande dar toți cei cărora le e scumpă sănătatea, fiind recunoscut și de medici și o adeverește și multele scrisori de mulțumită.

Pentru bărbați sau femei nr. I, care este potrivit pentru cei mai mulți 3 cor. nr. II, pentru cei cu statura foarte înaltă 4 cor. Pe lângă trimiterea banilor și 40 fil. porto, sau cu rambursă expediază inventatorul:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-utca nr. 2.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta ȘCOALA de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

Vânzare de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	—	„ 64 „
Rizling alb	—	„ 80 „
Schiller (roșu)	—	„ 56 „
Vin roșu vechiu	1	„ — „
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1	„ 60 „
Polin sârbesc, veritabil	1	„ 20 „

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7 e.

Am onoare a aduce la cunoștința m. v. public că în strada Petőfi numărul 4,

Atelier de instalare de cizmea,

cae corăspunde cerințelor moderne, unde mă însărcinez cu construire de canalizare, instalare de cizmea, instalare de odaie de baie, de closete engleze, de prompt, încălzire cu apă, instalare de gaz, de gaz-benoid și acitelin, de pregătire de instrumente de stropit și mă însărcinez cu repararea specialistă a acestora.

O esperiență de 20 de ani, pe care o am, dă destulă garanță în privința aceasta stimaților mei clienți, ca lucrarea întreprinsă să fie terminată în mod specialist, punctual și ireproșabil pe lângă prețurile cele mai moderate.

De aceia rog părtinirea m. on. public.

Cu deosebită stimă:

Mókos Márton,

măestru instalator, Petőfi utca No. 4.

I-au însărcinarea a ține în bună stare lucrările făcute de mine.

Pentru cei ce pătimesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgiu oes. și reg. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o lature 12 coroane, pentru amândoaă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 5 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătese pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufăr de dureri de oasă, tichietari, tuberculoză, boală englezească, rheimă și gârboviro.

Lepători pentru pânțeco și ciorapi de cauciuc pentru căreei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monachal „Szervita“). Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — Intemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

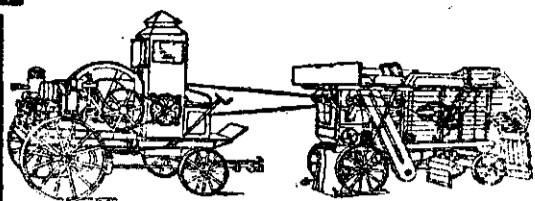
Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János, (Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Permis prin decretul ministerului de interne, nr. 41.994.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea
mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Pregătim apoi și reparăm și prevedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe înbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor. Fără SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpesta.

Cel mai frumos loc de vilegiatură în ARAD.

Să nu negligeze nimeni de a merge

în chioscul de nou re- novat din Parcul „Baross“

unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece și Cofetăria.

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât prețurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai moderate și astfel întru toate acestea cere părținirea

Mihályi Gyula, cofetari.

„GROOM“

Motoarele noastre cu benzin
și locomobilele noastre trierătoare
produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nostru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zámborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat pentru tăiat de lemne b. t.
BUDAPEST, V. Vicszinház-utca Nro. 3.

Deschidere de prăvălie.

Aduc la cunoștința m. on. public din Resița și jur, că pe strada Principală, lângă biserica română

am deschis o

prăvălie de lemne de construit,

unde țin în magazină și vând pe lângă prețuri de zi:
tot felul de lemn de construire, scânduri, lături, apoi:
var, țigle arse, șindile, țiment, hârtii de
tapetat, trestie de plafont.

Rog comande, cu respect

Următorul lui Holzner Gyula
Adrian Micu,
conducător de prăvălie.

Numai articole bune

se pot căpa la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmetici franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă și iluminare precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

O păpușă pentru probă

numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.

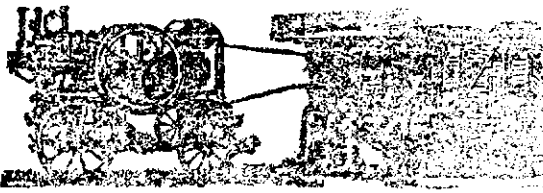
Cele mai bune provisiuni de mașini de treierat din lume. Deplină responsabilitate pentru excelența trrierare.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3—5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai perfecte

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate. Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiți băgători de samă la adesa exactă **KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43** — Cataloage gratuit și franco. —

Mașini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în materie și e ușor de mannat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%. Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru ferberoa rachului, cu aparat de recorie după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem căldări pentru lictare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual.

La comande ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnuri și măsuri.

Szijjártó Testvérek, arāmari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare în Kecskemét.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 flori.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrásy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă bere de curte 14 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acțiil așa numită

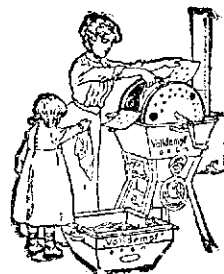
BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă bere de curte 14 cr.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu **aburi** („Teligöz“) sistem **JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de spălat a actualității!

În raport cu spălătul cu mâna, se economisesc 75% din timp, lucru, săpun, soăă apă și combustibil.

Aparat de spălat, fert, aburit și desinfectant totodată.

Ocupă loc mic.

Garanție: se transportă pentru încercare fără nici un obligament.

Rufele se cruță.

Deposit stabil:

Pöhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

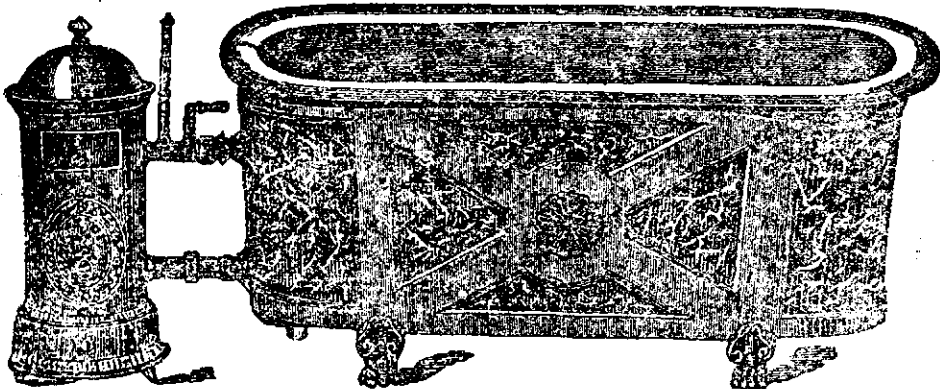
Catalog de prețuri se trimite la dorință.

E indispensabilă în ori ce casă.

E indispensabilă în ori ce casă.

Vană de scaldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur-impjur dela 50 cor. în sus.

asortiment mare în tot felul de vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primește instalare de apaducte, de cîsete engleze și de pompe.

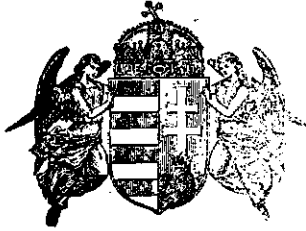

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51Tr.

Preț-curent gratuit și franco.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta in 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

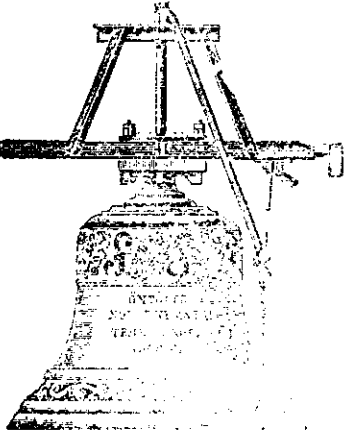

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai acut, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am deschis

**în Arad, Nagyvárad-ut nr. 3.
un atelier de pantofărie**

care corespunde epocii moderate.

Studiile mele făcute prin orașele multe din străinătate mă aduc în plăcuta poziție de a lăsa prea stimaților mei clienți cele mai cu gust și frumoase opere pe lângă cele mai moderate prețuri.

Pun mare pond și de tot felul de renovații. Pentru comande rog cu toată stîna:

Wagner István, pantofar

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente viște pentru totu, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine recvisite ș. a prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, ovăz, ovăș, viă (vinea), pînte industriale: oțet, le, hîmnet nătreșuri, tașas ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cocurazu, grăul, sęcara, ovězul și toată economia

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B.A.F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnabi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de ditto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski stvân**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

ARAD, Piața Szabad sa nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA.**

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut

— PFAFF. —

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

In magazin se află mare asortiment de **gramophone și plăci.**

Condiții de solvire foarte avantajoase.

MARE OFICINĂ DE DREGERE.

Prima fabrică aradană DE OLANE ȘI ȚIGLE

Rétháti KÖVÉR și soțul

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public edificător, domnilor antreprenori, și mușteriiilor noștri de mai nainte că în Arad str. Radnai No. 13_a am redeschis

Fabrica noastră de țiglă de ciment

care de aproape un an a fost nevoită să stagneze din cauza noilor arangamente ce le-am introdus. Am comandat mașinării puternice pentru noul nostru arangement și cu aceste excelente mașini am reînceput lucrările noastre pentru ca să putem recomanda cu toată căldura **țigla noastră de acoperiș** în toată privința ireproșabilă. Deoarece am delăturat fabricația de până acuma și am înlocuit-o cu o masă învărtitoare cu putere de 300 presuri de atmosferă hydraulică, cu aceasta presuim în formă fundamentală materia de beton cu forma pe deasupra niclăsită. Notăm ca și una dintre cele mai importante împrejurări, că în materia de beton care o punem în forme pentru a o presui, punem mai nainte **armatură** formată din rude de fier, care armatură este chemată a asigura în contra spărturei pe deplin **țigla masivă, lipsită de pori**. Afară de acestea, pentruca să fie mai plăcută țigla noastră, după presuire o provedem — partea de-asupra și marginile — cu o masă de porcelan, astfel țigla de beton de fier fiind lucie, răsbate razele soarelui, prin aceasta apoi devine podul edificiilor mai recoros.

Alte amănunte notăm încă prin următoarele :

Mărimea țiglei noastre de beton de fier e 29 cm. lat și 40 cm. lung, pentru acoperirea unui teritor de 100 cm.² sau 1 m.² e de lipsă 10 bucăți de țiglă de beton de fier, prin urmare cu 1000 bucăți țiglă se poate acoperi teritor de 100 m.². Cantitatea unei țigle e ca 2.5 klgr., așadar într'un vagon se pot așeza 4000 bucăți.

Țigla noastră de beton de fier afară de calitățile înșirate mai are una, că adecă de oarece leăturile de acoperiș trebuesc întărite la 37.5 cm. depărtare una de alta, împuținează trebuința leăturilor cu 40% față de ori și care alta țiglă de olană, astfel se cruță la lucrările de lemnărie 40%.

Acoperirea cu țigla noastră o primim și noi și adecă acoperirea de 1 m.² la casă parter pentru 16 fileri, iar la casă cu un etagi pentru 20 fileri.

În sfârșit amănunte referitoare la prețurile țiglei noastre dăm cu plăcere celor ce ni-se vor adresa, afirmăm însă că acoperirea cu țigla din fabricațiunea noastră este mai bună ca ori care alta și costă mult mai puțin.

Indrăznim astfel să atragem atențiunea on. public care edifică și a domnilor antreprenori asupra țiglariei noastre chiar și în interesul părtinirii fabricațiunilor din țeară.

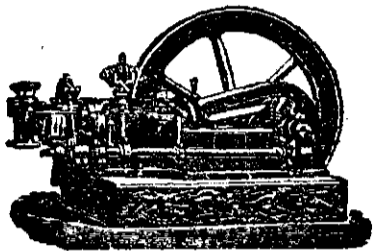
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștiențioasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răsfoite de cucuruz noaună și după
modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini
pentru economie. — Cele trebuincioase pentru
mori, precum și transmisii și roțile pregă-
tim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de
motoare de gaz, petrolu și benzin.

Am onoare a ofera on. public econom **pentru sezonul
de freerat**

sacurile mele de împrumut și pânzele de împrumut

socotind prețul foarte ieftin.

Domán Ignác

prăvălie de împrumutat ponievi și saci.

ARAD, Hunyadi-utca 2 szám.

Telefon 91.

Mașini și biciclete pe rate mici lunare.

Deposít de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.

Cont de casă de păstrare la poșta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.

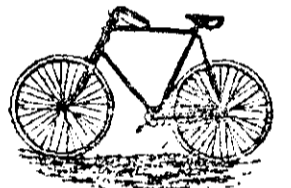
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposít de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de
biciclete cu motor și de părțile lor constitutive.

Mașini de cusut Singer, cu moșci rotunde, Conral
Borbib (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu sulturi
elastice, de familie și pentru măștri.

Asortiment mare de mătasă de brodat
cu mașina.

Deposít din fabricatele fabricilor Rast și Gasser de
mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini
de brodat. Stabiliment propriu de reparaturi pentru biciclete.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, lo-
cuințe private

regulează și aranjază mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

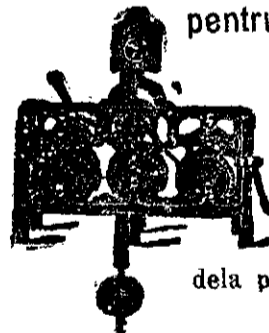
sucesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Julius Seidl

prima fabrică de mașini și
fierării în Vârșeș

recomandă fabricatele sale:

Pompe pentru fântâni, pompe pentru apă,
vinuri și oțet.

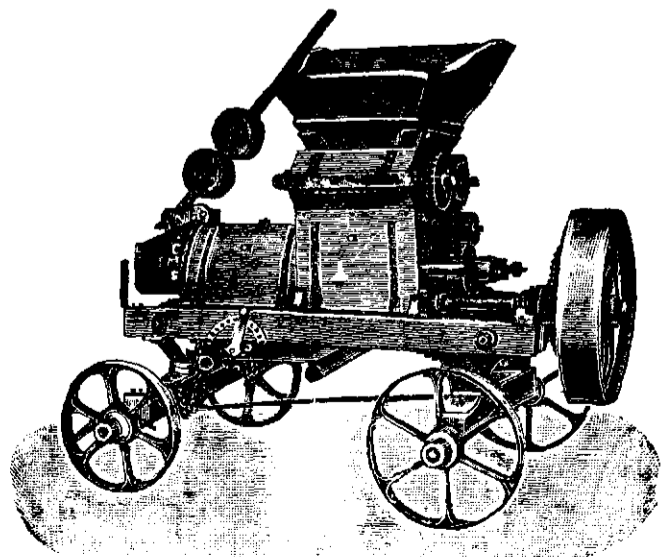
Pompe pentru locomotive, cazane și mașini de aburi.

Armatură, bănci rotative, drege și alte
mașini și unelte.

Pe urmă avem:

strugitori de porumb și de struguri, prese de
vinuri pentru a fi puse în lucrare cu mâna sau cu
puteri de mașini.

Primesc
sfredeliri
în
pământ
și fac
fântâni
și produc
toate ma-
șinile de
sfredelit
necesare.

Fempel E.
Pancsova.

Espeșiază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.:
garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini
de sfărâmat, teasc de struguri, ș a., ș a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea
mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot
felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNE**.

În atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc
pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, pre-
cum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.